

Noviny

3/2018
J&T BANKA NOVINY

Datum vydání 14. 3. 2018

www.jtbank.cz

Sny a investice českých tenistek / str. 10

České tenistky si během Fed Cup v Praze udělaly čas a odpověděly nám na otázky týkající se životních snů a investic.

Obavy z rostoucích sazeb / str. 12

Začátek února ukázal, jaké to je, když trhy nekontrolovaně padají. Michal Semotan se zamýšlí, proč k tomu došlo, a hledá perspektivní tituly.

Jak začít kupovat umění / str. 14

Nákup prvního uměleckého díla si budete navždy pamatovat. Přečtěte si, co trh nabízí a jak si vybrat, abyste se nespálili.

Žebříček, do něhož by se Kupka nedostal

Už pět let na českém trhu současného umění existuje nástroj, který se snaží měřit aktivitu a úspěšnost českých umělců na výtvarné scéně. J&T Banka Art Index má pomáhat především veřejnosti, aby se mezi stovkami aktivních umělců lépe zorientovala.

Žaludek je otevřený. Ruce pomáhají vyndávat věci lapané uvnitř. Některé jsou poškozené, podivně pokroucené, jiné jsou skoro k nepoznání. Temnota a vlhkost na nich zanechaly stopy. Z některých věcí zůstaly jen kostry, žaludek z nich vzal vše, co potřeboval. V ostatních vyhlodal díru nebo vyšil nový lem. Z knih zůstaly jen výstřižky, základní obrysy předmětů. V prostoru se tvoří žaludeční databáze. Sbíрка předmětů a trofejí, které žaludek

během života pozřel. Předměty si zvykají na světlo a nově získanou nezávislost. Zvykají si na nový život, když unikly z pasti. Zabydlují prostor, šíří se po podlaze, obsazují zdi a rohy. Pomalu si zvykají na pozornost okolí. Operace skončila. Dalších pohybů netřeba. Výstava může začít.

Přesněji jedna ze třiceti výstav po celém světě, kterých se loni zúčastnila nejvýraznější současná

česká umělkyně Eva Kořátková. Úvahou o žaludku, jenž přetváří věci, uvedla jednu z dvanácti loňských samostatných výstav, která se uskutečnila v berlínské galerii Meyer Riegger. Kořátková v posledních letech sklízí na mezinárodní scéně jeden úspěch za druhým. Tento úspěch se dá už pět let měřit.

Žebříček umělců

V roce 2014 iniciovala J&T Banka vytvoření žebříčku současných českých umělců J&T Banka Art Index. Ten mapuje, jak se umělci pohybují v posledních deseti letech v tuzemském a světovém výtvarném provozu. Eva Kořátková se v první desítce drží už od prvního žebříčku a letí jím jako kometa. Za pět let její bodové skóre narostlo o 767 bodů.

> Pokračování na straně 4

Eva Kořátková

J&T Banka Art Index

J&T Banka Art Index, unikátní žebříček popisující vývoj současné výtvarné scény, připravila J&T Banka ve spolupráci s portálem Art+ již počtvrté. Potenciální sběratelé a investoři zvažující nákup současného umění tak mají opět možnost zorientovat se na současné výtvarné scéně a seznámit se s těmi, kteří se z více než 1500 umělců dostali do první stovky.

Únorové vystřízlivění

Ještě nebyla minulá měsíční zpráva ani pořádně odeslána a výhled analytiků na pozitivní únor se začal otřásat v základech. Co se stalo?

Trh se vrátil k otázce měnové politiky Fedu. Ta se očekává pro letošek přinejmenším stejná jako vloni, tedy jestřábí s několika zvýšením sazeb. Fed naznačil přinejmenším tři zvýšení sazeb o 25 bazických bodů. Na tuto rétoriku již delší dobu reagují především americké státní dluhopisy, kterým rostou pozvolna výnosy. Rychleji kratší konec, který kopíruje směr zvyšování sazeb, ale i desetileté dluhopisy jsou pozvolna pod prodejním tlakem. Daňová reforma, respektive zvýšení deficitu USA, je rovněž jedním z faktorů, který vede k růstu výnosů na amerických státních dluhopisech.

Tlak na růst výnosů obvykle snižuje hodnotu rizikových aktiv, a tak se prodejní objednávky objevily i na akcích. Tento tlak způsobil masivní výprodej produktů (založených na VIX – volatilita trhu), které byly postaveny na minimální volatilitě. Ta do té doby převládala na trhu již více než rok. Bohužel tyto produkty byly výrazně pákové a způsobily nucené prodeje podkladových aktiv (akciových indexů). Téměř skokově (během pár hodin) se americké akciové indexy propadly o 5 a více procent. Do týdne z toho byla 10% korekce od předchozích maxim z konce ledna. V průběhu února se situace postupně stabilizovala, ale na trhu je stále patrný jistý respekt. Jakékoliv zvýšení výnosů amerických státních dluhopisů či zmínka o restriktivní měnové politice Fedu má tendenci vést k zvýšené volatilitě na akcích.

V únoru převzal pomyslné žezlo v čele Fedu Jerome Powell, který vystřídal Janet Yellenovou.

Nový šéf Fedu

V únoru převzal pomyslné žezlo v čele Fedu Jerome Powell, který vystřídal Janet Yellenovou. Měl i vystoupení v Kongresu ke stavu ekonomiky a výhledu měnové politiky. Zde opětovně uvedl, že Fed se bude zaměřovat na vývoj inflace a bude na ni reagovat změnou úrokových sazeb. Rovněž uvedl, že finanční trhy jsou důležitou součástí americké ekonomiky, ale že nejsou jediným důležitým prvkem. Tím chtěl naznačit, že současné vedení Fedu se nebude řídit vývojem finančního trhu ve svých rozhodováních. Tato implikace byla dříve spojována s předchozím vedením. Celkově Powell potvrdil současné nastavení Fedu na restriktivní měnovou politiku.

Výsledková sezona nad očekáváním

Výsledková sezona za 4. kvartál dopadla nad očekávání. Výsledky překvapily odhady analytiků na čistém zisku ze 78% a na tržbách ze 76%. Současně předvedly meziroční růst na čistém zisku o 14,5% a na tržbách o 7,7%. Celkově lze hodnotit uplynulou výsledkovou sezonu jako úspěšnou.

Upozornění / Informace a propagační sdělení uvedené v J&T NOVINÁCH nejsou analýzami investičních příležitostí ani investičními doporučeními, nejsou ani veřejnou nabídkou na koupi či úpis investičních nástrojů ve smyslu zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů, stejně tak nepředstavují nabídku k nákupu či prodeji investičních nástrojů. Výkonnost v minulosti ani očekávaná výkonnost v budoucnosti nejsou spolehlivým ukazatelem skutečné budoucí výkonnosti. Očekávaná budoucí výkonnost je založena na předpokladech, které nemusí nastat. Investoři jsou povinni se o výhodnosti investic do jakýchkoli investičních nástrojů rozhodovat samostatně, a to na základě náležitého zvážení ceny, případného nebezpečí a rizik, jejich vlastní investiční strategie a finanční situace. S investováním je spojeno riziko kolísání aktuální hodnoty investované částky a výnosů z ní a není tak zaručena návratnost částky původně investované. Pro kalkulaci čistého výnosu musí investor zohlednit poplatky placené dle platného ceníku. Zdanění závisí na osobních poměrech investora a může se měnit. Na www.jtbank.cz jsou zveřejněny dokumenty podrobně popisující charakter, výhody a rizika související s produkty (prospekt, statut, klíčové informace pro investory,...) a informace o pobídkách ve vztahu k poskytování investičních služeb Bankou.

Vydává J&T Banka, a. s. / editor: Monika Veselá / kontakt: jtnoviny@jtbank.cz / www.jtbank.cz

Co na to indexy?

„Po lednovém efektu se pro nás překvapivě na trh dostavilo vystřízlivění ze spanilé jízdy. Kvůli výše popsanému panickému výprodeji pozic z produktů navázaných na volatilitu americké indexy ustoupily ze svých maxim v průběhu měsíce o více než 10%, ale konečný účet je meziměsíční propad o 1,9 až 4,3%,” říká hlavní ekonom J&T Banky Petr Sklenář. Evropa v případě DAXu nezůstala pozadu a odepsala 5,7%. V případě Evropy šel proti i slábnoucí dolar, který neprospívá evropským vývozcům. Japonský Nikkei odepsal 4,5% a Šanghaj odevzdala o 6,4%. Domácí index PX se vyvíjel o poznání lépe a projevil se tentokrát jako defenzivní index. Za únor odepsal „pouhých“ 0,9%.

Dluhopisy jinak v Evropě a jinak v USA

Americká výnosová křivka se zvýšila do 10 bodů, výnosy tak rostly již šestý měsíc v řadě. Výnos 2letého dluhopisu se poprvé od podzimu 2008 dostal nad 2,25%. Trh zaceňuje, že Fed bude dále utahovat měnovou politiku, možná i rychlejším tempem, než dosud předpokládal. Rizikové prémie se i přes výkyvy akcií výrazně nezměnily. Výnosy dluhopisů v Evropě klesly o 5 a 10 bodů a odmazaly část nárůstu z ledna. Na jihu Evropy výnosy naopak drobně vzrostly. V únoru se v eurozóně mírně zvýšily rizikové přírážky, ale šlo jen o pohyb v předchozím trendu, kdy od loňského léta přírážky kolísají

v úzkém pásmu. Vývoj dluhopisů v regionu byl smíšený, česká křivka zůstala beze změny, v Polsku křivka klesla o 10 až 20 bodů, naopak v Maďarsku se mírně zvýšila o 5 až 10 bodů.

„Dluhopisové trhy procházejí jistým obratem a vývoj výnosů reaguje na to, jak rychle plánují příslušné centrální banky utahovat měnovou politiku,“ konstatuje Petr Sklenář.

Rozkolísané komodity

Únor přinesl na komoditní trhy velké výkyvy. Na začátku února komoditní trhy výrazně poklesly kvůli propadu akciových trhů v USA. Následně se podařilo alespoň část propadu korigovat, ale i tak široké komoditní indexy skončily za únor ve ztrátě 2 až 3%. Negativně ceny komodit ovlivnilo i posílení dolaru (k euru o 1,8%). Celkový propad komoditních indexů táhly hlavně ceny energií (–6% t/t). Cena ropy Brent z úrovně 70 USD se napřed rychle propadla na 61 dolarů, pak se vrátila nad 65 dolarů a zakončila měsíc ztrátou kolem 5%. Ztráty zaznamenaly technické kovy (–3%) i drahé kovy (–2%). Cena zlata (–2%) propadla kvůli obavě z rychlejšího zvyšování sazeb v USA pod úroveň 1320 USD na závěr měsíce. Jediným sektorem s pozitivním vývojem byly v únoru zemědělské plodiny (+5%).

„Výhled pro komodity zůstává pozitivní, pokračování růstu globální ekonomiky je pozitivní hlavně pro technické kovy a energie. Drahé kovy mohou reagovat na další utahování měnové politiky. Ceny komodit bude ovlivňovat i vývoj kurzu dolaru,“ uvádí Petr Sklenář.

O₂ zveřejnilo výši dividendy

Z cenných papírů se tentokrát podíváme na akcie O₂ CR, které zakončily únor

na úrovni 277,5 Kč, což představovalo pokles o 4,4%. Volatilita titulu vzrostla spolu s celkovou volatilitou trhu.

„V únoru společnost zveřejnila návrh managementu na celkovou hrubou dividendu, která naplnila očekávání trhu i naše, a to 21 Kč na akcii, což představuje hrubý dividendový výnos 7,3%. Složení je rovněž v souladu s očekáváním, a to 17 Kč na akcii běžná dividend a 4 Kč na akcii rozdělení části emisního ážia. Jen připomeneme, že společnost nezveřejnila tento návrh při příležitosti zveřejnění svých výsledků, což trh mírně znepokojilo,“ popisuje Sklenář.

Analyticky rovněž zaujala informace o tom, že se PPF (majoritní vlastník O₂ CR) zajímá o telekomunikační aktiva Telenoru v regionu CEE. „Situaci budeme nadále sledovat. Případný úspěch PPF by mohl naznačovat některé možné scénáře, které by mohly mít přesah až na domácí O₂,“ dodává Sklenář.

V březnu by mohla O₂ zveřejnit pozvánku na valnou hromadu. Z ní by asi nejdůležitější byla data pro rozhodné dny pro nárok na dividendu. Z dalších informací bude důležité i potvrzení současného odkupu vlastních akcií.

„V případě celkového hodnocení pouze zopakujeme, že se domníváme, že investoři mohou nadále vnímat O₂ CR jako zajímavou dividendovou hru, avšak při cenách nad naší cílovou cenou 260 Kč se nám již další kapitálové zhodnocení jeví jako méně pravděpodobné. Respektive nevidíme výraznější důvod pro další růst ceny akcie. Samozřejmě může docházet k různým výkyvům, ale v delším horizontu by se měla cena stabilizovat kolem současných úrovní,“ uzavírá Petr Sklenář.

Březnové výhledy

Hned z počátku března čekají Evropu důležité volby v Itálii. Z průzkumů vyplývá, že nejvíce populární je populistické Hnutí pět hvězd, ale nejvíce hlasů může získat dohromady pravicová aliance. To může znamenat, že z nedělních voleb jasná vláda nevzejde a může dojít k patu, který by vedl až k předčasným volbám. Trhu by nejvíce vyhovovalo jasné stanovisko, které by nezahrnovalo Hnutí pět hvězd. Je patrné, že nervozita kolem italských voleb je znát na evropském trhu.

Vedle politiky se na scénu v březnu opětovně vrátí centrální banky. Ve čtvrtek 8. března bude zasedat ECB, která by však neměla přinést na trh nic nového. Investoři se zaměří na možnou změnu rétoriky centrálních bankéřů, ale změna politiky se nečeká.

Ve středu 21. března zasedne měnový výbor (FOMC) Fedu. Zde trh očekává první z letošních zvýšení sazeb o 25 bazických bodů. Nelze rovněž vyloučit další poměrně jestřábí rétoriku především směrem k inflaci, pokud se bude dále potvrzovat v makroekonomických datech. Další jestřábí vystoupení Fedu by mohlo trhy opětovně znervóznit.

Domácí ČNB bude zasedat 29. března. Protentokrát se od domácí centrální banky žádný měnověpolitický krok nečeká.

„Celkově jsme více obezřetní směrem k březnu i přesto, že se nic z managementu – solidní růst ekonomiky, firem, pozitivní vliv daňové reformy v USA atd. – od poslední nezměnilo. Nicméně je patrné, že trhy vždy dokážou přijít s něčím, co může překvapit. Současně poslední výroky amerického prezidenta ohledně uvalení dovozních cel na ocel a hliník jsou něčím, co trh znejistí. Podobná prohlášení a spekulace nad možnými obchodními válkami jsou rizikové prvky, které zvyšují volatilitu, a je nutné je nebrat na lehkou váhu,“ říká Petr Sklenář. ■

Připraveno analytiky J&T Banky

> Pokračování ze strany 1

Žebříček, do něhož by se Kupka nedostal

Body sklízí za výstavy, veletrhy a další akce, kterých se zúčastní, podle toho, v jak významné instituci svá díla prezentuje. Více bodů umělci získávají za výstavy v zahraničí a za samostatné výstavy. Z tuzemských institucí si žebříček nejvíce cení výstav například v Galerii Rudolfinum, Galerii hlavního města Prahy nebo v Domě umění města Brna.

„Vycházíme z předpokladu, že aby byl umělec úspěšný, musí se pohybovat v mezinárodním prostředí. Když se dnes podíváme na aukce obrazů, nejvyšších cen na nich dosahují právě ti autoři, kteří ve své době působili v mezinárodním kontextu. Ať už je to František Kupka, Josef Šíma, nebo Toyen,“ vysvětluje spoluautor žebříčku Jan Skřivánek.

Kromě Koťátkové narůstá skóre v první desítku už jen desátému Jakubu Neprašovi, který hodnocení rozmnožil o 172 bodů. Zbývající osmička umělců včetně už pět let prvního Jiřího Kovandy body během pěti let ztrácela. Vyplyvá také z konstrukce indexu, který hodnotí jen posledních deset let činnosti umělce. S každým dalším rokem se odečtou body získané před jedenácti lety. Aktuálně aktivnější umělci proto mohou žebříčkem stoupat.

Orientace na scéně

Žebříček nemá sloužit jako měřítko kvality jednotlivých umělců. „To je to jediné, co Art Index vůbec neříká. Z pohledu kvality umělce nezáleží na tom, jestli jeden je na druhém a jiný na desátém místě. Třeba to, že jeden umělec má jednu významnou zahraniční výstavu, na níž pracoval dva roky, a jiný má několik menších výstav, se v bodech projeví. Ale pro historii umění to v podstatě nic neznamená,“ říká galeristka Lucie Drdová, která se na tvorbě žebříčku také podílí.

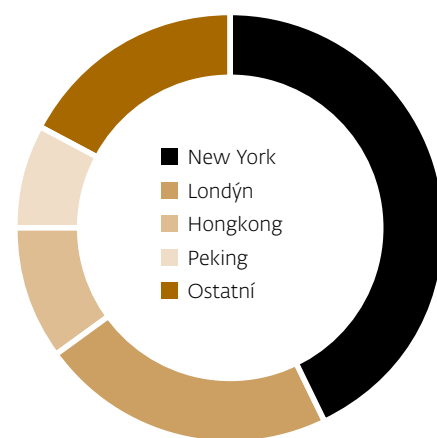
Art Index je především nástrojem pro veřejnost, která se na současnou uměleckou scéně příliš neorientuje. Pro ni jde o seznam jmen, kterých je vhodné si všimnout a případně uvažovat o koupi jejich děl. Žebříček nezohledňuje ceny, za které se díla jednotlivých umělců kupují. Nelze srovnávat ceny a prodejnost obrazů s cenami a prodejností konceptuálních děl a velkých instalací. Zatímco obrazy, fotografie či sochy vyhledávají soukromí sběratelé, konceptuální instalace jsou doménou muzeí nebo institucionálních sběratelů. „Díla malíře se budou vždy prodávat lépe než díla konceptuálních umělců,“ tvrdí Matyáš Kodl, který se specializuje na současnou umění v Galerii Kodl.

	Pořadí 2018	Pořadí 2017	Umělec	Rok narození	Médium	Index
↻	1	1	Jiří Kovanda	1953	koncept	3144
↻	2	2	Eva Koťátková	1982	socha/koncept	3008
↻	3	3	Kateřina Šedá	1977	akce/koncept	2597
↻	4	4	Zbyněk Baladrán	1973	koncept	2003
↻	5	5	Krištof Kintera	1973	socha	1551
⬆	6	7	Dominik Lang	1980	socha/koncept	1279
⬇	7	6	Ján Mančuška	1972	koncept	1191
↻	8	8	Jiří David	1956	malba/socha	1068
⬆	9	10	Josef Bolf	1971	malba	1065
⬆	10	14	Jakub Nepraš	1981	intermedia	1038
⬆	11	15	Jiří Thýn	1977	foto/koncept	1037
⬇	12	9	Tomáš Vaněk	1966	koncept	997
⬇	13	12	Markéta Othová	1968	foto/koncept	990
⬇	14	11	Alena Kotzmannová	1974	foto	972
⬆	15	16	Daniel Pitín	1977	malba	969
⬇	16	13	Jan Nálevka	1976	koncept	939
⬆	17	19	Milena Dopitová	1963	socha/objekt	917
⬆	18	33	Martin Kohout	1984	video	894
⬇	19	18	Jan Pfeiffer	1984	koncept/socha	890
⬆	20	21	Pavla Sceranková	1980	socha/koncept	844
⬇	21	17	Matěj Smetana	1980	socha/objekt	843
⬆	22	23	Jiří Franta–David Böhm	1978/1982	kresba/koncept	840
⬆	23	39	Vladimír Houdek	1984	malba	826
⬆	24	26	Alice Nikitinová	1979	malba	799
⬆	25	31	Jiří Skála	1976	koncept	787
⬆	26	35	Jaromír Novotný	1974	malba	779
↻	27	27	Tomáš Svoboda	1974	koncept	775
⬆	28	38	Jan Merta	1952	malba	757
⬇	29	24	Adam Vačkář	1979	video	750
⬇	30	22	Filip Cenek	1976	video	749
⬇	31	25	David Černý	1967	socha	744
⬇	32	29	Jiří Černický	1966	malba/objekt	742
⬇	33	28	Jan Šerých	1972	malba/koncept	740
⬆	34	36	Petr Dub	1976	malba/koncept	736
⬇	35	34	Václav Stratil	1950	malba	714
⬇	36	30	Ondřej Brody	1980	koncept/socha	693
⬆	37	42	Pavel Sterec	1985	koncept	678
⬇	38	32	Hynek Martinec	1980	malba	667
⬆	39	40	Pavel Mrkus	1970	video	658
⬆	40	45	Vendula Chalánková	1981	malba/instalace	639
⬆	41	64	Roman Štětina	1986	video	627
⬇	42	41	Petr Nikl	1960	malba/akce	621
⬆	43	53	Federico Díaz	1971	intermedia	616
⬇	44	43	Marek Meduna	1973	malba	612
⬆	45	47	Ivan Pinkava	1961	foto	602
⬆	46	49	Vladimír Kokolia	1956	malba	601
⬇	47	20	Hynek Alt–Aleksandra Vajd	1976/1971	foto/koncept	593
⬇	48	37	Jakub Špaňhel	1976	malba	582
⬇	49	44	Michaela Thelenová	1969	foto	578
⬆	50	51	František Skála	1956	foto/koncept	572

Pořadí 2018	Pořadí 2017	Umělec	Rok narození	Médium	Index	
↓	51	50	Tomáš Džadoň	1981	socha/koncept	564
↑	52	61	Matyáš Chochola	1986	malba	562
↓	53	46	Vladimír Skrepl	1955	malba	561
↓	54	52	Lukáš Jasanský–Martin Polák	1965/1966	socha	559
↓	55	54	Michal Pěchouček	1973	malba/foto	558
↑	56	59	Lubomír Typlt	1975	malba	543
↓	57	55	Jaroslav Róna	1957	socha/malba	525
↑	58	63	Patrik Hábl	1975	malba	524
↓	59	48	Vasil Artamonov–Alexej Klyuykov	1980/1983	koncept	521
↓	60-61	57	Michal Škoda	196	malba/koncept	518
↑	60-61	62	Veronika Holcová	1973	malba	518
↓	62	60	Jiří Petrbok	1962	malba	506
↑	63	70	Vojtěch Fröhlich	1985	akce/socha	503
↓	64	56	Ladislava Gažíová	1981	malba	499
↓	65	58	Evžen Šimera	1980	malba/koncept	492
↑	66	69	Veronika Bromová	1966	foto/koncept	488
↑	67	78	Tomáš Císařovský	1962	malba	479
↑	68	75	Jaroslav Valečka	1972	malba	476
↑	69	81	Jan Vytiska	1985	malba	468
↓	70	68	Pavel Hayek	1959	malba	458
↓	71	67	Barbora Klímová	1977	koncept	455
↓	72	71	Mark Ther	1979	video	454
↑	73	89	Martin Zet	1959	akce	444
↑	74	92	Richard Loskot	1984	intermedia	441
↑	75	91	Darina Alster	1979	video/performance	436
↓	76	65	Lenka Klodová	1970	socha/koncept	430
↑	77	96	Robert Šalanda	1976	malba	429
↑	78	86	Jakub Hošek	1979	malba	426
↑	79	83	Václav Magid	1979	koncept	423
↑	80	100+	Luděk Rathouský	1975	malba	419
↓	81	77	Antonín Strížek	1959	malba	416
↑	82	90	Václav Gírsa	1969	malba	415
↓	83-84	80	Tomáš Moravec	1985	socha	412
↑	83-84	93	Rafani	2000	akce/koncept	412
↓	85-86	66	Petr Písařík	1968	malba	408
↑	85-86	88	Jakub Matuška	1981	malba	408
↓	87	73	Daniela Baráčková	1981	video	407
↓	88	87	Jiří Surůvka	1961	malba	404
↓	89	85	Tereza Velíková	1979	video	402
↓	90	72	Radim Labuda	1976	video	401
↑	91	94	Milan Houser	1971	malba	398
↑	92	100+	Lucia Sceranková	1985	foto/koncept	397
↓	93	76	Lukáš Rittstein	1966	socha/koncept	390
↑	94	97	Tomáš Lahoda	1954	malba	387
↑	95	100+	Anna Hulačová	1984	socha	386
↑	96	100+	David Helán	1979	performance	383
↑	97	100+	David Hanvald	1980	malba	381
↓	98	74	Michal Gabriel	1960	socha	377
↑	99-100	100+	Igor Korpaczewski	1959	malba	376
↑	99-100	100+	Daniel Pešta	1959	malba/socha	376

Kde se nejvíce prodává současné umění

(podíl z prodejů v aukcích v roce 2017)

Nejdražší současní umělci

(celkový obrát na aukcích v milionech dolarů, červenec 2016 – červen 2017)

Jean-Michel Basquiat

1. Jean-Michel Basquiat (1960–1988)	313,5
2. Peter Doig (1959)	60,7
3. Christopher Wool (1955)	52,6
4. Rudolf Stingel (1956)	51,5
5. Mark Grotjahn (1968)	39,0
6. Richard Prince (1949)	36,0
7. Yoshitomo Nara (1959)	35,9
8. Keith Haring (1958–1990)	34,8
9. Zeng Fanzhi (1964)	31,1
10. Damien Hirst (1965)	30,1

Nejprodávanější autoři na aukcích

(2006–2016, celkový prodej v milionech korun, v závorce umístění v Art Indexu)

Kdo loni nejvíce vystavoval v zahraničí

(celkový bodový přírůstek za výstavy, v závorce umístění v Art Indexu)

Kdo loni nejvíce vystavoval v Česku

(celkový bodový přírůstek za výstavy, v závorce umístění v Art Indexu)

zdroj: ČTK a Profimedia

Jan Merta, 1952, malba (28)

Jaroslav Róna, 1957, socha/malba (57)

Federico Díaz, 1971, intermedia (43)

Vladimír Kokolia, 1956, malba (46)

Krištof Kintera, 1973, socha (5)

Stefan Milkov, 1955, socha (100+)

Jakub Špaňhel, 1976, malba (48)

Petr Níkl, 1960, malba/akce (42)

Václav Stratil, 1950, malba (35)

Michal Gabriel, 1960, socha (98)

Eva Koťátková, 1982, socha/koncept (2)

Jiří Kovanda, 1953, koncept (1)

Zbyněk Baladrán, 1973, koncept (4)

Krištof Kintera, 1973, socha (5)

Vladimír Houdek, 1984, malba (23)

Kateřina Šedá, 1977, akce/koncept (3)

Daniel Pitín, 1977, malba (15)

Jaromír Novotný, 1974, malba (26)

Jan Šerých, 1972, malba/koncept (33)

Jan Vytiska, 1985, malba (68)

Vladimír Havlík, 1959, koncept (100+)

Jan Pfeiffer, 1984, koncept/socha (19)

Krištof Kintera, 1973, socha (5)

Barbora Fastrová, 1988, foto (100+)

Marek Meduna, 1973, malba (44)

Jiří David, 1956, malba/socha (8)

Alžběta Bačíková, 1988, video (100+)

Anna Ročňová, 1989, socha/koncept (100+)

Lenka Klodová, 1970, socha/koncept (76)

Johana Pošová, 1985, foto/koncept (100+)

J&T Banka, a. s. je partnerem:

MORAVSKÁ GALERIE

Slovenská národní galéria

GALERIE RUDOLFINUM

Zahraniční variace

Art Indexu se občas vytýká, že je pro širokou veřejnost nesrozumitelný. Chybí mu jednoznačné vyznění. „V zahraničí jsou podobné žebříčky běžné. Jsou ale jednodušší. Slouží lidem, kteří chtějí kupovat umění, ale příliš mu nerozumějí. Žebříček mají jako podklad pro svého asset manažera, aby mu ukázali, kterého autora chtějí, protože má investiční potenciál,“ dodává Matyáš Kodl.

V zahraničí existují dvě hlavní kategorie indexů současného umění. První z nich hodnotí umělce podle prodeje jejich děl na aukcích. Uznávaná skupina indexů Mei Moses All Art Indices, kterou v roce 2016 koupila aukční síň Sotheby's, zrcadlí opětovně prodeje na aukcích. Vychází z databáze 45 tisíc děl (roztříděných do osmi kategorií), která už prošla aukcemi. Necelá desetina z nich změní každý rok majitele. Podobnou metodu používá také index současného umění serveru Artprice.com. Kritici tohoto pojetí upozorňují, že jde jen o jedno kritérium, navíc nezachycuje umělce, jejichž díla se na aukcích neprodávají.

Příkladem druhé kategorie je žebříček, který sestavuje server Artfacts.net. Ten se svým pojetím blíží českému Art Indexu. Vychází z práce německého ekonoma a architekta Georga Francka a jeho teorie ekonomie pozornosti. Podle Francka se kurátor nebo majitel galerie chová jako finanční investor. Zapůjčuje umělci svůj majetek, výstavní prostor, a očekává od něho

výnos z této investice v podobě větší pozornosti či zvýšení reputace. Žebříček nemůže hodnotit dílo konkrétního umělce. Může ale seřadit umělce podle pozornosti profesionálů, která je na ně upřena. Zohledňuje proto aktivitu umělce, kterou si pozornost galeristů získává.

Na prvním místě v žebříčku Artfacts.net je německý malíř Gerhard Richter. Druhý je Američan Bruce Neumann, který se zabývá fotografií, videem a sochařstvím. Ze slavných jmen je například Damien Hirst až na 27. místě. Jeff Koons je osmapadesátý.

Role galeristů

Žebříčky jako Art Index nebo Artfacts v sobě skrývají ještě jeden aspekt současného umění. Jde o vliv a roli galeristů, kteří umělce zastupují. Je na nich, aby dobrému umělci zprostředkovali cestu na prestižní veletrhy a do uznávaných galerií. Klíčové jsou kontakty galeristů s kurátory a sběrateli. Těm musejí umělcovo dílo vysvětlovat a připomínat. Galerie platí i účast umělce na výstavách, dopravu a pojištění děl. Svým způsobem se chovají jako investoři do start-upů.

Proto všichni umělci z první desítky Art Indexu mají nejen tuzemskou galerii, ale spolupracují také se zahraničními galeristy. Z těch domácích má nejvíce umělců v první desítce galerie Hunt Kastner. „Je na trhu dlouho, což se projevuje i ve výsledcích. Ostatní galerie jsou stejně profe-

sionální, ale vznikly později a potřebují ještě pár let, aby dorostly,“ myslí si Jan Skřivánek.

Důležitou roli galeristy ukazuje příklad konceptuálního umělce Jána Mančušky, který sice podlehl vážné nemoci už v roce 2011, ale pět let se drží v první desítce žebříčku. I když od prvního vydání ztratil 754 bodů. Mančuška byl před smrtí hodně aktivní v zahraničí a jeho galeristé pořád pracují na tom, aby jeho jméno a dílo neupadly v zapomnění. Zhodnocují tím i svou investici, kterou do něj během jeho života vložili.

Kdyby...

Kdyby měl za svého života František Kupka za sebou dobrého galeristu, není vyloučeno, že by se dnes jeho díla prodávala za srovnatelné ceny, jaké jsou sběratelé ochotni dát třeba za díla Vasilije Kandinského. Místo stovek tisíc liber, které platí za Kupku, vytahují miliony.

Kdyby se ale Art Index sestavoval v předválečném období, Kupka by v něm možná ani nefiguroval, protože stál spíše stranou výstavního provozu. I tento příklad ukazuje, že Art Index je třeba brát nikoli jako dogma, ale jen jako jeden z nástrojů, který má pomoci v orientaci ve světě dnešního českého umění. ■

Článek vznikl pro E15 Speciál: ART Průvodce investora

Autor: Jan Stuchlík

Kulturní tipy

Jan Skřivánek
Šéfredaktor portálu artplus.cz a publisher časopisu art+antiques. Spolu s Lucíí Drdovou a Ondřejem Horákem se podílel na vytvoření J&T Banka Art Indexu.

Je absolventem dějin umění na Masarykově univerzitě v Brně a mediálních studií na Univerzitě Karlově v Praze.

Marie Lassnig 1919–2014

Veletržní palác, Národní galerie v Praze

Kdy: 16. 2. – 17. 6. 2018

www.ngprague.cz

Po loňské výstavě nejslavnějšího současného německého umělce Gerharda Richtera připravila Národní galerie na letošek výstavu nejslavnější rakouské umělkyně Marie Lassnig (1919–2014). Jedná se o reprezentativní retro-

spektivu připravenou ve spolupráci s britskou Tate Gallery, kterou již dříve měli možnost vidět diváci v Liverpoolu. Lassnig, která se věnovala především malbě, se dlouhodobě zajímala o zkoumání těla a sebereprezentaci. Svými neobyčejně otevřenými a přitom intimními autoportréty se na mezinárodní scéně proslavila až na sklonku svého života, dnes však bývá řazena mezi nejvýraznější umělkyně druhé poloviny 20. století. ■

Bydliště: panelové sídliště

Uměleckoprůmyslové museum v Praze

Kdy: 25. 1. – 20. 5. 2018

www.panelaci.cz

Uměleckoprůmyslové museum v Praze hostí až do 20. května výstavu Bydliště: panelové sídliště, která představuje architekturu, urbanismus a uměleckou výzdobu vybraných sídlišť z let 1945 až 1989. Ačkoliv jde o odbornou výstavu, která je výstupem pětiletého výzkumného grantu, autorskému kolektivu pod vedením kurátorky Mariany Kubiškové se podařilo připravit velice poutavou podívanou.

Výstava nápaditě kombinuje architektonické modely, plány a fotografie s ukázkami dobového nábytku a designu, aniž by parazitovala na módní retrovlně. Velkou zásluhu na výsledném vzhledu výstavy mají grafik Štěpán Malovec a umělec Tomáš Džadoň v roli architekta. ■

Jan Zrzavý

Museum Kampa

Kdy: 24. 3. – 27. 5. 2018

www.museumkampa.cz

Jan Zrzavý patří dlouhodobě mezi nejdražší a nejprodávanější autory českých aukcí. Loni i předloni se jeho obrazy prodaly v aukčních rekordech. Museum Kampa, které dlouhodobě spolupracuje se soukromými sběrateli, připravilo na konec března výstavu Zrzavého obrazů a prací na papíře ze soukromých sbírek. Jako vizuál výstavy byla příznačně vybrána Fantastická krajina, která byla předloni vydražena za 14,4 milionu korun. Nově objevený obraz z let 1910–13 nyní figuruje na druhé příčce v přehledu malířových nejdražších děl. ■

Uprostřed kanceláří vyroste rozhledna na Mars. Do pražské Rustonky ji zasadí sochař Jiří Příhoda

Český sochař Jiří Příhoda seděl ve svém obýváku v Texasu a sledoval v televizi projekt soukromé společnosti Mars One Foundation hledající účastníky osidlování Marsu. Překvapeně se díval na Američanku, která v soutěži o výpravu do vesmíru uspěla, a vůbec jí nevadilo, že se z putování do kosmu už nevrátí na Zem, ačkoliv byla šťastně vdaná a matkou tří nedospělých dětí.

„Přišlo mi to jako sebevražda, zoufalý počín, který by ale mohl vyvolat obrovskou vlnu zájmu a přimět vlády, aby projekt na osidlování těžko obyvatelné planety financovaly a dopracovaly samy. Problémy naší civilizace bychom mohli ulehčit, kdybychom se zaměřili na větší celek než na sebe samotné na Zemi, jako jediné obyvatelné místo pro nás. Pomohlo by nám, kdybychom ve vesmíru našli někoho jiného a překonali tak naši sebestřednou klaustrofobii,“ přibližuje Příhoda inspiraci pro své nejnovější umělecké dílo.

Právě nehostinné podmínky Marsu totiž budou zobrazovat panely na plášti umělcova sedm metrů vysokého objektu, který má za rok doplnit kancelářský komplex mezi pražským Karlínem a Libní. Architekti Vít Máslo a David R. Chisholm, autoři administrativních budov, které v současnosti v areálu zbourané strojírný Rustonka vyrůstají, při plánování počítali s tím, že prostranství uprostřed tří staveb zkrášlí výtvarné dílo.

Investoři z J&T Real Estate, noví majitelé Rustonky, proto vypsalí soutěž, do které pozvali čtyři umělce. Jejich nápady hodnotili mimo jiné architekt Adam Gebrian a rapper Vladimír 518. „Příhodův návrh jasně vyhrál, protože podobně multifunkční realizaci dnes v pražském veřejném prostoru nenajdete,“ vyzdvihuje zástupce investora Petr Málek.

Ještě než začal Příhoda nad svým návrhem přemýšlet, vydal se Rustonku obhlédnout. „Nedaleký hotel Olympik, libeňský plynojem i budovy v areálu Rustonky patří k vysokým stavbám a já jsem měl dvě možnosti. Buď proporcemi svého díla zá-

pasit s jejich velikostí, nebo vymyslet menší objekt, který na sebe strhne pozornost a v momentu, kdy se k němu přiblížíte, není potřeba proporčního měřítko k okolním budovám,“ upozorňuje Příhoda. Druhá možnost zvítězila.

Otevřené okno do krajiny Marsu

Sochař oživil objekt, který představil v menší verzi už před dvěma lety na výstavě v Trojském zámku, a rozpracoval jej do takzvaného mPodu neboli Příbytku pro Mars. Navrhovaný výtvar se při troše zjednodušení dá popsat jako spirálovitá konstrukce ze slitiny hliníku, jejíž součást představuje otáčivý tubus, díky němuž objekt rotuje kolem vlastní osy. Jedna vteřina představuje jeden stupeň, takže celých tři sta šedesát stupňů socha zvládne za šest minut.

„Když kolem mPodu pojedete v tramvaji, bude se tvářit jako nehybný prvek, ale když chvíli setrváte v jeho blízkosti, zjistíte, že se točí. Na objektu se bude promítat video z Marsu, ale jeho povrch bude zároveň zrcadlit okolí, tedy běžný provoz na planetě Zemi,“ líčí autor kombinaci sochy a video-mappingu.

Kolemjoucí si ale Příbytek pro Mars nebudou prohlížet jen zvenčí, ale budou moci navštívit i jeho interiér. Ten chce umělec vypořádat měkkou omyvatelnou pryží oranžové barvy ladící s planetou, již budou zájemci v útulném vnitřku pozorovat.

„Návštěvník by měl mít dojem, že se dívá otevřeným oknem na krajinu, která bude zároveň s pohybem objektu ubíhat. Časem uvidíme, jak budou

lidé na sochu reagovat. Vůbec by mi nevadilo, kdyby sloužila jako místnost pro setkávání nebo kdyby před ní nějaký český Steve Jobs předváděl svůj nový vynález,“ říká Příhoda. Jak bude fungovat noční provoz objektu, musí autor společně s investory ještě vyřešit.

Při umísťování svých děl do veřejného prostoru Příhoda rád zakrývá jejich umělecký charakter. „Baví mě před lidmi stavět nejasně definované objekty a čekat, jak budou reagovat. Často se sami začínou ptát, o co jde, a zjišťují si víc. Je to obrácený princip než v muzeu, kde u všeho najdete cedulku s popisem,“ vyzdvihuje výtvarník.

Ulítlé devadesátky plné tvůrčích omylů

Tento princip jihlavský rodák využíval už ve své rané tvorbě, kdy své sochy anonymně zasazoval

do prostředí lesa. „V lese jsem začal, abych se do něj nemusel vrátit,“ shrnuje dnes v nadsázce. Snaží se také zpochybňovat myšlenku, že umění nemá jinou funkci než estetickou, a proto vytváří sochy, které koketují s architekturou a lze do nich vstoupit nebo je jinak používat.

Tvůrčí experimentování si mohl dovolit, protože vyrůstal v porevoluční euforii devadesátých let. „Milan Knížák tehdy vyhodil starou gardu z Akademie výtvarných umění a dovolil mi jít k přijímacím zkouškám, i když jsem nedodržel termín k podání přihlášky. Začal jsem cestovat, v Paříži jsem navštívil výstavu minimalismu, který jsem do té doby znal jen z Jazzové sekce. Za dva roky jsem ve stejném muzeu s dalšími Čechy sám vystavoval. Díky ulítlosti devadesátek jsem si mohl dovolit spoustu tvůrčích omylů, stejně jako celá

tehdejší výtvarná scéna fungovala na pomýlených představách,“ vzpomíná sochař.

Sjednocující linií Příhodovy tvorby představuje snaha o zpochybnění běžného vnímání prostoru. „Sochařskými prostředky se pokouším prostor narušit tak, že se realita jeví jako pouhé zdání. Jsem spíš krajinář, který pracuje s tím, co nás obklopuje, než portrétista, který zobrazuje lidskou psychiku, chování a politická témata, což dělá třeba David Černý,“ dodává.

Přestože se už v novém tisíciletí se svou americkou manželkou a dětmi přestěhoval do Texasu, kvůli pracovním schůzkám stále létá do domovského Česka. „Kdybych zapadl jenom do americké umělecké komunity, nepochopil bych skutečný život v Americe. Realita je tam daleko drsnější

než v Evropě, kde jsou obyvatelé zhýčkaní silnou sociální rolí státu,“ doplňuje Příhoda. ■

Tomáš Maca
Hospodářské noviny

Jiří Příhoda

Jiří Příhoda je držitelem Ceny Jindřicha Chalupického z roku 1997. V letech 2005 až 2015 vedl ateliér monumentálního sochařství na pražské Akademii výtvarných umění.

V roce 2016 při příležitosti svých padesátých narozenin vystavoval v prostorách Trojského zámku pod záštitou Galerie hlavního města Prahy.

Životní sny a investice českých tenistek

První kolo světové skupiny nejprestižnější ženské týmové tenisové soutěže Fed Cup hostila 10. a 11. února Praha. Češky porazily Švýcarky a chystají se na semifinálové klání s Němkami. I přes zaplněný program si našly čas a odpověděly na naše zvědavé dotazy týkající se jejich snů a také investic. Skupina J&T je totiž dlouhodobým partnerem fedcupového týmu.

Karolína Plíšková

Nejlepší životní investice: V poslední době se mi daří investice do nemovitostí, které se zatím zajímavě zhodnocují.

Já a peníze: Peníze mi v mnoha ohledech zjednodušují život a přinášejí více svobody. Ale moc dobře si uvědomuji, že rozhodně nejsou tou nejdůležitější věcí v životě a v některých chvílích jsou vám k ničemu.

Motivace: U mě to nejsou peníze ani touha po slávě, já prostě miluju tenis a užívám si radost ze hry.

Tenisový cíl: Cíle mám dlouhodobé i krátkodobé, řadu jsem si jich splnila a do budoucna se chci dál držet na špičce žebříčku a vyhrát Grand Slam.

Vysněný partner do hry: Takový sen nemám, ale tenis mě hodně baví, v průběhu roku sleduju většinu zápasů a turnajů.

Který tenisový suvenýr toužím vlastnit: Sice to není úplně suvenýr, ale ráda vlastním poháry za vítězství. Chtěla bych jich do sbírky co nejvíc.

Umění: Jak se říká, umění je pro každého, ale ne každý je pro umění. Pokud bych měla vybrat jedno konkrétní dílo, bude to legendární Mona Lisa od Leonarda da Vinci.

Motto: Život není o tom, kolikrát spadneš na hubu, ale o tom, kolikrát se dokážeš zvednout a jít dál.

Petra Kvitová

Nejlepší životní investice: Do mého tenisu a do mého zdraví, tam jsem nikdy nešetřila.

Já a peníze: Uspadňují mi život.

Motivace: Chuť ještě něco v tenise dokázat, to mě nutí každý den vstát a jít. Bez toho to totiž nejde.

Tenisový cíl: O tom jsem nikdy nemluvila a nemluvím. Nikdy jsem se nesoustředila na rankingové číslo před svým jménem, ale určitě bych ještě ráda měla pěkný úspěch na Grand Slamu.

Vysněný partner do hry: Martina Navrátilová. Je to česká legenda a byla mým vzorem, když jsem byla malá.

Který tenisový suvenýr toužím vlastnit: Snad ještě nějaký titul.

Umění: Tak to je pro mě velká neznámá.

Motto: Dělej, co tě baví, a dělej to pořádně.

Barbora Strýcová

Nejlepší životní investice: Do sebe a do jídla.

Já a peníze: Dávají mi svobodu.

Motivace: Zlepšování, pocit vítězství. Pocit z dobře odvedené práce. Motivace plnit si své sny.

Tenisový cíl: Své cíle neříkám nikdy nahlas. Jsou jen pro mě a snažím si je plnit.

Vysněný partner do hry: Steffi Grafová. Je to můj idol už od mala.

Který tenisový suvenýr toužím vlastnit: Wimbledonský talíř.

Umění: Umění může být také představa, která se snaží uchopit poznání, že umění může být také něčím jiným než právě tím, jak je vnímáme. Z umělců Mark Ryden.

Motto: Hlavně se z toho nepokakat.

Lucie Šafářová

Nejlepší životní investice: Asi v začátku své kariéry do tenisu a přípravy. Tenis má velké náklady a než se člověk vyšplhá nahoru, musí do sebe investovat.

Já a peníze: Peníze pro mě znamenají svobodu. Nelpím na nich, jsou důležitější věci v životě, ale dávají člověku volnost si život užívat a nemít tolik starostí.

Motivace: Mé cíle mě motivují. Ještě jsem si je všechny nesplnila – grandslamové vítězství v singlu a Wimbledon ve čtyřhře mi chybí ve sbírce.

Tenisový cíl: Vyhrát Grand Slam v singlu.

Vysněný partner do hry: Asi Roger Federer. Je to prostě legenda.

Který tenisový suvenýr toužím vlastnit: Nějaké už ve sbírce mám, na které jsem pyšná, ale právě ten grandslamový pohár by byl krásný.

Umění: Nejsem úplně znalec umění, ale po světě se občas do muzea na sbírky zajdu podívat.

Motto: Žij každý den naplno a s radostí.

J&T BANKA
PRAGUE OPEN

J&T Banka Prague Open se blíží

Přijďte podpořit české tenistky. Největší český tenisový turnaj J&T Banka Prague Open se bude hrát od 30. dubna do 5. května v tenisovém areálu TK Sparta Praha.

Po uklidnění opět obavy z rostoucích sazeb

Začátek února nám dal po delší době možnost si ukázat, jaké to je, když trhy nekontrolovaně padají. Ceny akcií klesly velmi rychle kvůli obavám z rychlého růstu úrokových sazeb, nižší ceny však přilákaly první kupce, kteří situaci stabilizovali. Vždyť kdo by si taky nějaký ten Applík lehce nad 150 doláčů nechtěl koupit, že...

Zdálo se, že strach z poklesu odeznívá. Včera (27. února) se však na trh opět vrátila obava, co přinese další zvyšování sazeb. Výnos 10letých amerických státních dluhopisů se zase vyhoupl nad 2,9% a pěkně nám otočil americký trh do ruda.

Také je potřeba říci, že dohánění ztrát ze začátku února bylo poměrně dlouhé a že pokles trhu jako včera prostě byl na pořadu dne. Vybírání zisků levněji dokoupených cenných papírů je v době, kdy se trhy hýbají více než dříve, zcela jasně na pořadu dne a je věcí správnou z pohledu investorů. Otázka je, co bude dále. Osobně si myslím, že by trhy mohly odevzdat kus svých vysokých hodnot v nejbližších dnech, protože obava z růstu inflace i sazeb se nám stále vrací a investoři ji mají v sobě nyní už více zakořeněnou a tím pádem se na trh nebudou bezhlavě vrhat k nákupům. Je to jen můj názor, může to být samozřejmě jinak.

Jelikož se Apple zase rychle vrátil zpět od propadu, více než polovinu long pozice uprodal. Jasně, Apple patří k tomu nejkvalitnějšímu, co americký trh nabízí, ale i tak, jsme na cenách před korekcí, to budu raději chvíli stát opodál.

Další aktivity na trzích

Naopak se mi zdá, že akcie General Electric testují svoje minima, jsou už téměř imunní (zatím) vůči pohybu celého trhu a jdou si svojí cestou. Mně osobně se zdá, že mezi 14 a 15 dolary po tom mohutném propadu si o první výstřel na long prostě GE říká.

Naopak po číslech za minulý kvartál jsem výrazně poredukoval pozici na akciích Twitteru, zbyl mi tam kousek spíše z takové nostalgie (resp. pocitu, co kdyby to někdo chtěl koupit za 40, tak ať tam kousek mám). Nově jsem portfolio doplnil poprvé malou pozicí akcií Snap, které minulým kvartálem trh výrazně překvapily a nyní kus tohoto růstu odevzdaly zpět. Zde to není o žádném fundamentu, ale jen o tom, že Snap aktuálně poměrně frčí, a tak by mohly ukazatele uživatelů dále meziročně růst, což bude trh sledovat. Prostě řekněme tomu taková „pocitovka“.

Zcela jsem vyprodal Intel a Freeport, long tak zůstávám ještě v Qualcommu, kde jednou Broadcom se svým bidem uspěje, a ten je výrazně výše než trh. Jinak bych se nyní do žádných velkých nákupů nehrnul, trhy mohou nyní projít další vlnkou směrem dolů. Evropa je na tom v porovnání s Amerikou hůře, i když kus ztrát také dohnala.

Z evrovných titulů v současné době držím akcie Bayeru, RWE a Alpha Banku (GR), zatímco BNP Paribas i ArcelorMittal jsem odprodal během růstu v posledních několika dnech. Nemám zatím žádné super myšlenky, do čeho se navězt, přesto je zajímavé, že např. na Daimleru vybudoval čínský konglomerát Geely téměř 10% pozici – bez výraznějšího pohybu ceny. Prostě řada investorů i tak kvalitní titul, jako je Daimler, prodává, protože má strach z regulací v daném sektoru. Vzhledem k bojům o jakoukoliv desetinu procenta marže je každý neočekávaný zásek velkým dopadem do hospodaření. Daimler si ale tímto krokem super upevnil pozici v Číně, čínští zákazníci budou o to více na Daimler nahlížet jako na „domácí“ automobilku a Audi i BMW z toho musejí vstávat hrůzou vlasy i chlupy na těle.

Akciemi RWE jsem nahradil Verbund (ten je tedy čistším výrobcem), ale přišlo mi, že RWE

po silném propadu v posledních měsících zůstává takovým otloukánekem v sektoru, a přitom nesmíme zapomenout, že na příjmech RWE se bude nadále podílet Innogy (RWE zde má skoro 77%), od kterého přijme RWE i solidní dividendu – odhad činí 1,6 EUR na akcii. A ještě se o Innogy zajímá i konkurenční E.ON, asi by tam rád taky kousek uloupil.

Domácí akcie

Pokud se přesuneme domů, zdá se, že český trh si jde svou cestou. Akcie ČEZu, přestože podle mého názoru v poslední době zaznamenaly dobré zprávy (možnost rozdělení společnosti se výrazně přiblížila, i premiér Babiš to připustil, což se nezdálo dříve reálné), někdo prodává na cenách 505–513 Kč ve velkém. Co ho k tomu vede, mi po pravdě není vůbec jasné, z mého pohledu je situace, před kterou stojí ČEZ, pozitivní. A to i přes korekci na cenách elektřiny. Pro mě je prostě nepochopitelné, proč bych ČEZ na této ceně měl do trhu sypat. Doufám, že snad někdo neví něco víc než ostatní.

Včerejší downgrade od Morgan Stanley na 470 Kč a underweight je pro mě výstřelem do tmy. Ten borec, co to psal, asi neví, že 1 + 1 je 2, a to je více než 1. Prodej bulharských aktiv je silně sledovaným tématem nejen v domácím Bulharsku, no uvidíme, jak to dopadne. Cashově by z toho mělo vypadnout cca 15–16 Kč na akcii, to může být podpora pro solidní dividendu i nadále (můj odhad 30–33 Kč na akcii).

Trpělivost je i nadále na místě, chce to sledovat trh každý den, v případě silnějších propadů si zkoušet přikoupit ty tituly, kterým člověk věří i nadále. Osobně si myslím, že spíše půjdeme v nejbližších dnech trochu dolů, než že bychom zkusili překonávat maxima z ledna letošního roku. A nezapomínejme, že v určitém podílu na portfoliu nadále platí, že „cash is king“. Nechci

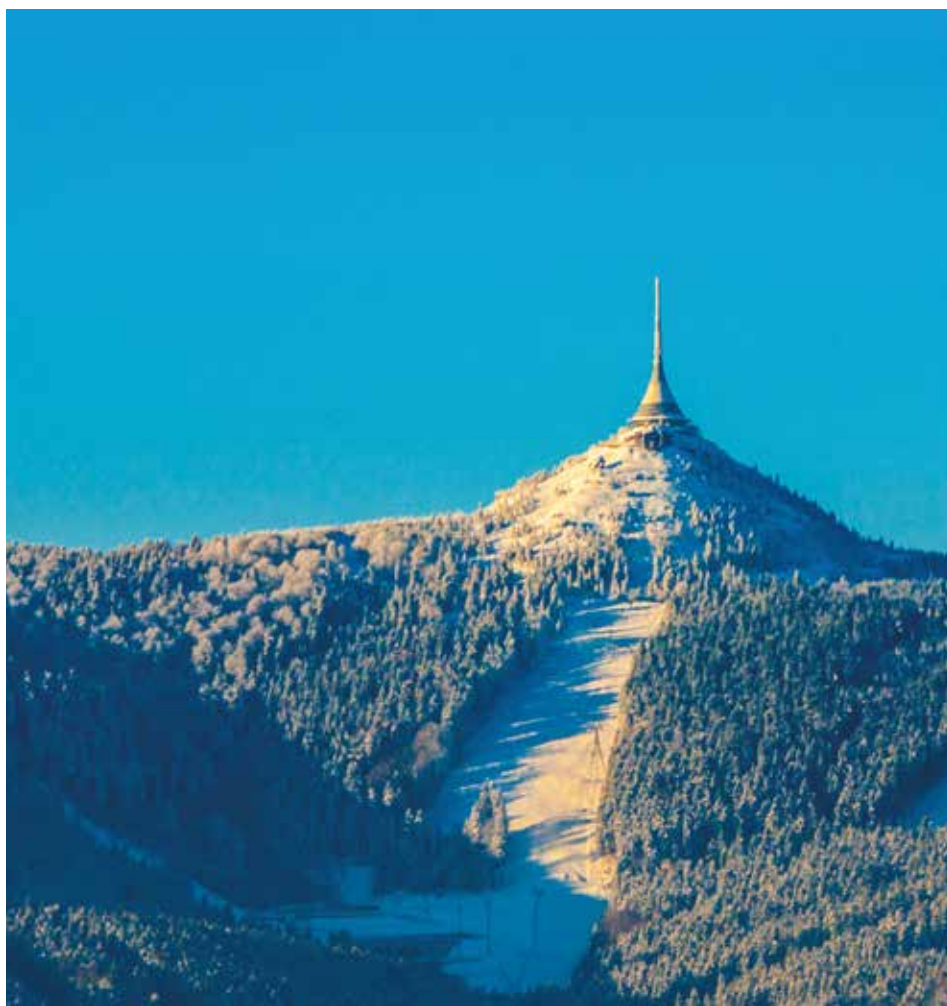
být nyní prostě zainvestovaný naplno! ■

Michal Semotan
Portfolio manažer
J&T Investiční společnost

S Magnusem do Liberce

Nejstarší zoo v České republice, Ještěd, který byl vyhlášen stavbou století, lyžařský areál a spousta kvalitně upravených běžeckých stop. To je Liberec. Naplánujte si sem cestu a využijte naplno své body z klubu Magnus.

Nekorunovanými celebritami Liberce jsou bílí tygři, které si můžete prohlédnout ve zdejší zoologické zahradě. Nejstarší tuzemská zoo je chována jako jediná v České republice, a to od roku 1994. Bílí tygři nejsou albíni, ale vzácná odchylka tygrů bengálských, jimž chybí přirozené ochranné zbarvení. Když už budete v zoo, nenechte ani návštěvu nedaleké botanické zahrady, jejímiž doménami jsou sbírky orchidejí, kapradin, broméliovitých a masožravých rostlin.

Hlavním symbolem města i celého Libereckého kraje je však zdálky viditelný Ještěd – horský hotel s televizním vysílačem, krytým vyhlídkovým ochozem, restaurací a kavárnou. Jen kousek pod hotelem najdete Ski areál Ještěd, jehož sjezdové tratě jsou vhodné pro rodiny s dětmi, ale i pro zkušené a náročné lyžaře.

Sexmisie se vrací

Od února je v science centru iQLANDIA opět k vidění populární expozice Sexmisie se vrací, která názorně, zábavně a přitom citlivě odpoví na všechny otázky kolem sexuálního života. Z ústředního prostoru – „matčina lůna“, které slouží jako relaxační zóna a kde zaslechnete i tlukot matčina srdce – se postupně vydáte do vzájemně propojených sekcí já, my, oni a tabu, plné moderních interaktivních exponátů, neuvěřitelných projekcí a zajímavých grafik. Expozice je vzhledem ke svému námětu přístupná dětem od dvanácti let, mladším jen v doprovodu dospělých. ■

Využijte své Magnus body naplno

Clarion Grandhotel Zlatý Lev

Hotel je umístěn v parkové zóně města Liberce, v jeho historické části v sousedství libereckého zámku. Voucher na pobytový balíček Wellness víkend Superior pro 2 osoby na 2 noci v termínu od 1. 3. do 20. 12. v hodnotě 4 796 Kč získáte se slevou 15%, a to za **16 300 bodů**.

Science centrum iQLANDIA

Nuda tu nehrozí, v iQLANDII si všechno můžete vyzkoušet a osahat. Vesmírný skateboard? Mlžné tornádo? Simulátor vichřice? Názvy některých exponátů slibují stoprocentní zábavu. Jedenáct expozic představuje přírodní živly i člověka. Prozkoumáte tu hlubiny země i vesmíru. Speciální zážitek slibuje i planetárium a také populární expozice Sexmisie se vrací, která je v centru k vidění opět od února. Rodinné vstupné (2 dospělí a 2 děti do 15 let) do science centra iQLANDIA v hodnotě 630 Kč obdržíte se slevou 20% za **2 016 bodů**.

Wellness Hotel Babylon

Užijte si zimu na sněhu i v zábavním Centru Babylon. Voucher na pobytový balíček Ski & Relax ve Wellness Hotelu Babylon pro 2 dospělé osoby a 2 děti (do 13 let) na 2 noci se snídaní v termínu do 31. 3. v hodnotě 10 750 Kč získáte se slevou 23,8% jen za **32 752 bodů**.

Aktuální nabídky a více informací o klubu na: www.jtbank.cz/klub-magnus

Jak začít kupovat umění

Nákup prvního uměleckého díla si budete navždy pamatovat. Začíná tak dobrodružství, které má nespočet odstínů, nástrah, ale přináší také chvíle radosti, jimž se vyrovná máloco.

Maxim Velčovský – váza Waterproof

Josef Lada, kresba – Povinný poslech

Investujete do krásy, do talentu umělce

Zda potěšíte svou peněženku, nemusí být vždy jisté, ale určitě potěšíte svého ducha a své okolí, které díky vaší investici bude o něco příjemnější a barvitější. Důležité je neváhat, nebát se a začít. Co k tomu potřebujete? Rozhodně ne stovky milionů korun ani miliardy, které stojí nejslavnější umělecká díla prodávaná v aukcích. Začít můžete i s několika tisíčkami. Velké věci začínají malými detaily.

Pozvolna, s tisíckorunami

Pokud se rozhodnete začít investovat do umění částky v řádu tisíckorun, máte mnoho možností. První jsou vzácné knihy a tisky. Ty najdete ve specializovaných knihkupectvích, největší potenciál mají první vydání českých autorů moderny, která bývají doprovázena ilustracemi českých malířů meziválečné avantgardy. Zajímavé je, že ceny knih se mohou výrazně lišit podle místa prodeje. Například italská sběratelé mají v poslední době mimořádný zájem o knihy s ilustracemi Vojtěcha Kubašty nebo Adolfa Hoffmeistera.

Další možností je investice do užitého umění. V Česku se řada umělců věnuje právě designu, můžete si pořídit skleničky od Maxima Velčovského nebo Ronyho Plesla. K sehnání jsou také vázy či mísy od Bojka Šípka, jednoho z nevlivnějších designérů polistopadové éry. Vedle bytového designu lze sehnat také originální šperky, módní doplňky či šaty a v současnosti nově také třeba hračky.

Je možné koupit za pár tisíc i klasické malby? A má to smysl? Lze a může to mít i smysl. Nejlepší cestou jsou regionální galerie a investice do některého z místních umělců. Vaše investice bude dvojnásobná – jednak rozšíříte vlastní portfolio, jednak pomůžete danému regionu. Mnohé místní galerie nabízejí prodej formou internetové aukce, můžete si tak na menších částkách nacvičit, co později zúročíte u významnějších děl. Naopak vyhnout byste se měli obecným aukčním portálům, kde se za umělecká díla může vydávat leccos.

Opatrně s desetitisíci

Částky v řádu desítek tisíc vám otvírají svět velkého umění. Nevěříte? Patří podle vás Josef Lada, Max Ernst nebo Jan Zrzavý do tohoto světa? Tak za desetitisícové částky si můžete pořídit díla těchto a mnoha dalších slavných osobností. Jen si musíte uvědomit, co přesně kupujete. Nepůjde o velkoformátové olejomalby, ale spíše o grafické listy nebo menší kresby tuší či tužkou.

Grafické listy budou pravděpodobně tím, k čemu se dostanete nejčastěji. Často vznikají v sériích, takže si začínající sběratel může vyzkoušet, jak těžké je sestavit smysluplný komplet.

Zajímavou možnost nabízejí fotografie. Čeští avantgardní fotografové se na světových aukcích prodávají i za miliony korun, jejich dílo je však dostupné i za částky mnohem nižší. Například portrét prvního československého prezidenta Tomáše Garrigua Masaryka od Františka Drtikola z roku 1927 měl nedávno vyvolávací cenu 40 tisíc, a to byl opatřen i podpisem samotného prezidenta. Za desítky tisíc můžete koupit také podepsané fotografie jednoho z nejvýznamnějších českých fotografů Josefa Sudka, jen jde o malé formáty, za velkoformátové snímky si výrazně připlatíte, ceny jdou do statisíců.

Specifikem posledních desetiletí jsou originální malby komiksových tvůrců. Ty jsou oblíbené zejména v Asii a u amerických sběratelů. V českém prostředí se zatím statusu umělce hodného

sbíráni dočkal pouze dnes již zesnulý Kája Saudek. Jeho originální kresby lze sehnat za desítky tisíc korun, záleží na velikosti, námětu i na osobnosti prodávajícího.

Rovnou se statisíci

Pro začátek důležitá rada: s těmito částkami nemá smysl hazardovat, proto se poraďte s odborníkem. V Česku je spousta kunsthistoriků, galeristů, sběratelů, kteří vám poradí, jak se napoprvé nespálit. Trh s uměním není tak žraločí prostředím, jak by se mohlo zdát, a každý, kdo to s ním myslí vážně, je vítán.

A z čeho můžete vybírat? Soustředte se spíše na tuzemské umělce, na Picassa máte ještě dost času. Je to celosvětový trend (zvláště patrné to je například v Asii) a kulturní blízkost umělce a ku-

pujícího zároveň zaručuje, že si pořídíte dílo, které se vám bude líbit. Navíc podporu místní kultury okolí vždy vnímá pozitivně. A v neposlední řadě máte k místnímu umění blíže než jiní sběratelé. Pokud budete chtít vytvářet nějakou ucelenou sbírku, budete mít větší přehled a snazší přístup k vybraným dílům.

Druhá rada zní: zaměřte se na současné umění. Proč? Uvědomte si, kolik stojí plátna nejslavnějších českých umělců. Pohybují se většinou v řádu milionů a výše. Naopak u současného umění jde ještě o částky pod milion a šance, že vsadíte dobře, je poměrně vysoká. ■

Článek vznikl pro E15 Speciál: ART Průvodce investora

Autor: Stanislav Šulc

Osm otázek pro galeristku Lucii Drdovou

Podílejte se na tvorbě žebříčku J&T Banka Art Index. Pomáhá vám při prodeji děl umělců, které zastupujete?

Pro galeristy to není zásadní pomoc. Větší roli, kromě vlastní tvorby, má seznam výstav, publikací a událostí, kterých se umělec zúčastnil.

Pavla Sceranková, kterou zastupujete, je dvacátá a Hynek Alt se pohybuje kolem padesátého místa. Vnímáte to i jako ohodnocení své práce?

Pro mě je pozitivní, že moji umělci v žebříčku figurují. V indexu se

potvrzuje, že v horních patrech žebříčku jsou jen ti, které zastupují galeristé. Řada z nich jich má několik. Ať je to Jiří Kovanda, který má pařížskou a českou galerii, Eva Kotátková, která má německou a českou galerii, nebo Kateřina Šedá, která má italského galeristu. Díky galeristům se o ně zajímají kurátoři výstav a sbírek. Ale jsou i umělci, kterým spolupráce s galerií vůbec nevyhovuje, a je to naprosto legitimní.

Je vidět vliv galeristů na kariéru umělce i v pohybu v žebříčku?

Třeba malíř Vladimír Houdek vyhrál Cenu Jindřicha Chaloupeckého. Našel českou galerii, pak získal německou, teď ho zastupuje i rakouská galerie. Během roku dvou měl tolik výstav a účastí na veletrzích, že ho to v žebříčku posunulo o padesát míst nahoru. Totéž se stalo Jaromíru Novotnému, který v prvním žebříčku ani nebyl. Pak s ním kolem roku 2014 začala spolupracovat galerie Hunt Kastner a nyní se pohybuje nad padesátým místem.

Jak se změnil trh za posledních pět let?

Situace na českém trhu se lepší. Přicházejí noví sběratelé z generace kolem čtyřiceti let, vznikají nové sbírky. Tito lidé se teprve rozhlízejí, kupují jména

mediálně známá nebo díla, která se jim líbila na výstavách. Ještě nemají ucelený záměr, kam budou sbírku směřovat. Nemluvíme o desítkách lidí, ale je to nová generace sběratelů. Což by časem mohlo celý trh posílit. Náš galerijní trh je zatím malý, bavíme se sotva o deseti galeriích. Bylo by jen dobře, aby přibývaly další.

Platí pořád, že většina děl současných českých umělců se prodá do zahraničí?

Poměr prodeje se postupně mění ve prospěch Česka. I veřejné instituce nakupují více než v minulosti. Třeba Galerie hlavního města Prahy během funkčního období primátorky Adriany Krnáčové nakupuje každý rok. Z rozpočtu města má na to vyčleněnou určitou sumu. Je otázka, jestli to bude pokračovat i po volbách.

Ekonomie se daří. Je to vidět na cenách uměleckých děl?

Centovrba se opírá o více faktorů, hlavně o fázi kariéry daného umělce, médium, náklady. Musím pracovat s jednou cenou, ať už dílo nabízím českému sběrateli, nebo na veletrhu v Bruselu. Když se ekonomice daří, mělo by spíše nakupovat více lidí, ale s cenou díla by to nic udělat nemělo. Zvednu cenu, když má můj umělec jednu výstavu za druhou v renomované instituci nebo jede na bienále do Benátek.

Svou galerii jste otvírala před šesti lety. Tehdy jste říkala, že do roka byste se chtěla dostat v hospodaření na nulu. Podařilo se to?

Když jsem začínala, měla jsem mnohem více kontaktů v zahraničí. Za těch pár let jsem si ale vybudovala i určitou pozici doma. Pořád platí, že galerie všechno, co vydělá, investuje zpátky. Kdyby galerie jen vystavovala a prodávala, byla by v zisku. Jenže v okamžiku, kdy jedeme na veletrh, investujeme za čtyři dny stejnou částku, jakou v Praze platíme za roční nájem. To je investice do renomé galerie a jejích umělců. V hospodaření se tím ale vrací na nulu.

Chodí za vámi noví umělci, abyste je zastupovala?

Neustále. Nevybírám si ale umělce na základě toho, že mě někdo osloví. Galerista hledá sám a většinou dá na doporučení svých umělců. ■

Konference E15 Premium: Investice vás musí bavit. Poohlédněte se po motorce nebo vinici

Jak postavit odolné investiční portfolio, to bylo hlavní téma konference E15 Premium s názvem Investice & bohatství. Na setkání v Národní technické knihovně vystoupili mimo jiné realitní byznysmenka Ilona Mančíková, investiční manažer Arca Capital Ondřej Klečka nebo ředitel divize Finanční trhy J&T Banky Daniel Drahotský.

Moderátor diskuse a hlavní ekonom společnosti Cyrrus Lukáš Kovanda na začátku akce upozornil, že už za dva dny to bude devět let, co začal v USA býčí trh. Zatím ale prý nic nenavědčuje tomu, že by měl přijít další propad. V kontextu s výdělků na trhu pak upozornil na nedávný skok, který z hlediska investic za poslední rok předvedla kryptoměna bitcoin.

První blok diskuse se týkal optimálního sestavení odolného portfolia. Panelistům byla položena jednoduchá otázka: Do čeho právě teď investujete, a do čeho byste rozhodně nedoporučovali investovat?

„Investuju do nemovitostí, protože tomu nejvíce rozumím. Zkoušela jsem jiné investice na burze a dluhopisy, ale samozřejmě v roce 2006... Příště se radši zeptám expertů,“ svěčila se se svými zkušenostmi Ilona Mančíková.

Podle projektového manažera BHS Pavla Boro-
vičky není na místě, aby poradce svým klientům jakékoliv investice rozmlouval. „Je to hlavně o tom,

aby investor segmentu rozuměl. V drtivé většině investujeme do stejných titulů, které doporučujeme svým klientům. Historicky jsme obchodovali hodně nemovitosti v Praze nebo zahraniční akcie,“ uvedl.

Investování je ale práce jako každá jiná – musí vás bavit, připomíná Daniel Drahotský z J&T Banky. Ten doporučuje držet polovinu portfolia jen v segmentu, který investora zajímá a pro který má vášně. „Baví vás víno? Proč nekoupit vinici? Baví vás jízda na motorce? Proč tedy nekoupit starší stroj a nepokusit se jej inovovat?“ vysvětloval Drahotský.

Jak ale najít nový Apple? Podle Adama Kočička z J&T Ventures je důležité ho umět hledat už mezi technologickými start-upy. S tím souhlasí i Ondřej Fryc z Reflex Capital, podotýká ale, že zásadní pro investiční rozhodování jsou samotní zakladatelé těchto společností. „Spekulujeme na možný růst a potenciál start-upů, aktuálně jich máme ve firmě asi dvacet. Řada investorů se chová trendově podle vln – big data, AI, fintech. My se

tak nechováme, neinvestujeme v těchto vlnách, ale do lidí, které si prověřujeme, ohodnocujeme,“ vysvětlil Fryc.

Investoři ovšem potvrdili, že ohodnotit start-upy je velice obtížné. „V okamžiku investičního vstupu k ohodnocení nedochází. Buď se rozhodnu, zda ano, nebo ne. Řešíme jen sumu, kterou start-up potřebuje, v zásadě za deseti až dvacetiprocentní podíl ve firmě,“ popsal svůj přístup Ondřej Bartoš, partner Credo Ventures.

Podobně jako u start-upů je ale hodnocení složité i u firem, které se dlouhodobě nemohou dostat z červených čísel. Takovou firmou je například Tesla. Zatímco Matěj Turek z Meridon Funds SICAV Muskovu firmu hájil s tím, že do deseti let překloupí svůj byznys do výdělečného módu, Aleš Michl z investičního fondu Quant si pokládal otázku, zda se kolem této firmy netočí příliš emocí a nezapomíná se přitom na základní investorská pravidla a ukazatele. ■

Článek vznikl pro E15